

NAK 4

Näytön aste = B

Memantiini vaikuttaa positiivisesti yleistilaan, kognitioon ja päivittäiseen toimintakykyyn keskivaikeassa ja vaikeassa Alzheimerin taudissa (B)

Systemaattinen katsaus memantiinin vaikutuksesta Alzheimerin tautia, vaskulaarista tai sekatyypistä dementiaa sairastavilla potilailla. Haku kattaa vuodet 1966 – lokakuu 2002. Hakuun kuuluvat mm. Medline, Embase, PsycINFO, Cinahl ja Lilacs. Hakutermit mainittiin.

Lääketeollisuudelta pyydettiin lisätietoa sekä tieto julkaisemattomista ja käynnissä olevista tutkimuksista. Hakutermit on mainittu.

Mukaan otettiin kaikki kaksoissokkoutetut, satunnaistetut, ja lumekontrolloidut vertaisryhmätutkimukset, joissa demantiapotilaita oli hoidettu memantiinilla. Dignooisin perustana oli DSM IV tai National Institute of Neurological and Communicative Disorders and Stroke-Alzheimer's disease and Related Disorders Association-kriteeristö.

Yksi henkilö arvioi tutkimusten laadun käyttäen Cochrane- ja Jadad - kriteeristöjä.

9 tutkimusta täytti kriteerit, näistä kaksi oli tehty keskivaikeata tai vaikeata Alzheimerin tautia sairastavilla potilailla. Toisessa tutkimuksessa potilaita 252, tutkimuksen kesto oli 38 viikkoa, keski-ikä oli 76 vuotta. Naisia oli memantiiniryhmässä 72 ja kontrolliryhmässä 65 %. Mukaan otettavien potilaiden MMSE-taso oli 3 – 14 pistettä. Toinen kesti 24 viikkoa, loppuanalyysissä (ITT-periaate) oli 395 potilasta. Potilaat olivat yli 50-vuotiaita ja MMSE oli 5 – 14. Tässä tutkimuksessa potilailla oli donepetsiililääkitys. Memantiiniannos oli 20 mg/vrk Keskeyttäneitä oli 18 % memantiini- ja 28 % lumeryhmässä.

Analyysit on tehty ITT-periaatteella.

Tulosmuuttujia olivat mm. avun tarve, yleistila, kognitiivinen taso, käyttäytyminen, elämänlaatu, vaikutukset lähiomaisiin/hoitajiin, laitostuminen ja lääkkeen haittavaikutukset. Tärkeimpiä mittareita olivat Clinician's Interview-Based Impression of Change scale (CIBIC-Plus), joka mittaa yleistä toimintakykyä, kongnitiivista tasoa, käyttäytymistä ja päivittäisistä toimista suoriutumista. Tiedot antaa potilas tai omainen. Kaikki potilaat saavat alussa 4 pistettä, arvio tehdään asteikolla 1-7, missä 1 merkitsee selvästi parempaa ja 7 selvästi huonompaa.

Severe Impairment Battery (SIB) mittaa kognitiivisia taitoja pitkälle edenneessä Alzheimerin taudissa. Pisteytys 0-100.

Alzheimer's Disease Cooperative Study-Activities of Daily Living (ADCS-ADL) on kehitetty mittaamaan toiminnallisia kykyjä Alzheimerin taudin eri vaiheissa.

Neuropsychiatric Inventory (NPI) joka mittaa neuropsykiatrisia ja käyttäytymiseen liittyviä oireita demantiapotilailla. Tiedot antaa hoitaja tai omainen. Pisteytys on 0 – 144.

Tulokset olivat kaikki merkittäviä (p vähintään 0.002)

Global Rating (CIBIC-Plus)

28 viikon kohdalla näkyi ero memantiinin hyväksi, kun laskettiin painotettu keskiarvo. (WMD - 0,27, 95 % CI -0,43 – -0,10).

Kognitio, mittarina SIB

WMD-ero 28-viikon kohdalla oli 4,13, 95 % CI 2,51 – 5,74.

Selviytyminen päivittäisistä toimista (ADCS-ADL):

WMD 1,70, 95 % CI 0,63 – 2,76.

Mieliala ja käyttäytyminen (NPI)

24 -28 viikon kohdalla WMD oli laskenut 3,64, 95 % CI -5,9 – -1,38.

Laatu: Hyvä

Sovellettavuus: Hyvä

Referenssi:

Areosa Sastre A, McShane R, Sheriff F. Memantine for dementia. The Cochrane Database of Systematic Reviews 2004, Issue 4. Art. No.:CD003154.pub2. DOI: 10.1002/14651858.CD003154.pub.2.